

KERK & Leven

19

2021

WEEKKRANT

12 MEI

JAARGANG 82

EDITIE 1268

FEDERATIE SINT-KRUIS

WWW.KERKENLEVEN.BE

P900720 | AFGIFTEKANTOOR: 2099 ANTWERPEN X | AFZENDER: HALEWIJNLAAN 92 - 2050 ANTWERPEN

KUNST IN DE KERK 18

Eiken Mariabeeld (1871)

Meimaand, Mariamaand. We bespreken daarom het beeld 'Maria koningin van de hemel', eigenlijk gevierd op 22 augustus.

Neogotisch

Het beeld staat tegen de pilaar tussen het koor en het Maria-altaar. Het is 143 cm hoog, 61 cm breed en 43 cm diep en werd in 1871 gesneden uit **Slavonische eik**. Volgens de facturen is de expositietroon, het voetstuk, gemaakt uit 'spiesschen hout' (eik) en 'roode den hout'. Lange tijd hing boven het beeld een houten baldakijn. De haak ervoor is nog zichtbaar.

Beeldsnijder Leopold **Blanchaert** (1832-1913) uit Sint-Denijs-Westrem schiep het kunstwerk naar een tekening van de grote voorman van de neogotiek in België, Jean-Baptiste **Bethune** (1821-1894). Het beeld lijkt laatmiddeleeuws, maar is dus een 19de eeuwse imitatie. Adriaan **Bressers** (1835-1898) zette het beeld in 1871 in kleur. Hij had een atelier in Maaltebrugge en stichtte in Gent het Sint-Lucashuis, een winkel met schildersatelier. Bethune, Blanchaert en Bressers werkten vaak samen.

Feestlogo ontworpen door priester Jan.

Pastoor Raymond Calmeyn (1986-1997) liet het beeld in 1989 herschilderen door Albert **D'Havé** (1912-1995) uit Eeklo. Foto's tonen aan dat het nodig was.

Eva en Maria

Het beeld combineert eigenlijk 'Maria Onbevlekt Ontvangen', een populair thema vanaf de 16de eeuw, met 'Maria Koningin van de Hemel', een titel die kerkvader Hiëronymus haar circa 400 gaf. Bethune stak het vol mariale symboliek. **Maria** heeft een witgrijs kleding (maagdelijkheid) met daarover een gedrapeerde blauwe mantel, versierd met goudbrokaat (hemelse genade). Zoals vaker in de laatgotiek is Maria Bourgondisch gekleed en zoals haar kind zelfs blond. Haar mantel is afgeboord met gouden galon waarop geschilderde edelstenen en parels zijn aangebracht. Een broche met edelstenen houdt de mantel samen bij de hals.

Als 'koningin' heeft Maria een gouden kroon en in haar linkerhand een kleine **scepter** die getopt is met een liele. De liele verwijst naar haar maagdelijke en onbevleete ontvangenis. De kunstenaar vermengt twee Bijbelverhalen die als lezingen voorkomen in de mis van O.-L.-Vrouw-tenhemelopneming (15 augustus). In het boek *Genesis* worden de eerste twee mensen hard gestraft voor hun zonde omdat ze hadden gegeten van een verboden vrucht. Daarom zou de vrouw als eerste het lot ondergaan van veel vrouwen na haar: met pijn kinderen baren (Gen 3, 16). De man ('uit aarde' of 'Adam') noemde haar daarom Eva ('de leven gevende').

Ook de verleider kreeg ervan langs: de **slang** verloor zijn poten: 'Op je buik zul je kruipen!' (Gen 3,14). En ook: 'Vijandschap sticht Ik tussen jou en de vrouw, tussen jouw kroost en het hare. Het zal jouw kop bedreigen en jij zijn hiel!' (Gen 3,15). Theologen zagen daarin een voorzegging van Maria die als moeder van de Messias een bedreiging werd voor Satan. Precies dat zien we hier: Maria's voet staat op de kop van de slang, die hier nog triomfantelijk de verboden vrucht in zijn bek heeft.

Vanwaar die draak, maan en sterren?

In het laatste *Bijbelboek*, *Openbaring* of *Apocalyps*, beschrijft de ziener Johannes in zijn visioen een groot teken aan de hemel: 'een vrouw, omkleed met de zon, de maan onder haar voeten en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren. Ze was zwanger en schreeuwde in haar weeën en barensood. Toen verscheen aan de hemel een ander teken: een grote vuurrode draak met zeven koppen en tien horens en op zijn koppen zeven diademen. Zijn staart vaagde een derde deel van de sterren aan de hemel weg en wierp ze op de aarde. De draak stond voor de vrouw die zou baren, klaar om haar kind te verslinden zodra zij het geboord had. Zij baarde een kind, een zoon die alle volken zal weiden met een ijzeren staf.' (Op. 12,1-5)

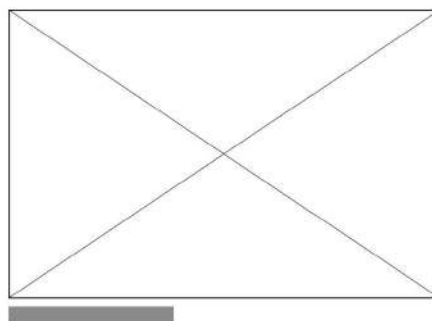
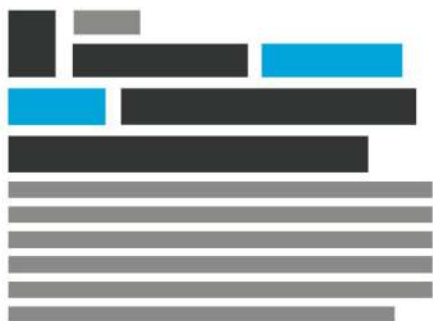
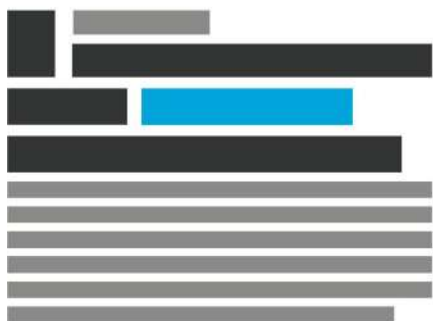
Hoeft het beeld nog meer uitleg? Bethune bespaarde de beeldsnijder werk door van de gevleugelde draak slechts één kop te tekenen en die niet te voorzien van tien horens of zeven diademen. In 1989 gaf kunstschilder d'Havé de draak opnieuw een groene kleur zoals Bressers voor hem had gedaan. Jammer, want Johannes vermeldt expliciet een vuurrode draak.

Uit diezelfde tekst haalden theologen en in hun zog gotische kunstenaars vanaf de dertiende eeuw ook de idee om de zon in de nimbus te verwerken, voorzien van twaalf sterren, naar de twaalf stammen van Israël en de twaalf apostelen.

Arsène Heitz uit Straatsburg getuigde in 1989 dat die twaalf gouden sterren op blauwe achtergrond hem in 1955 inspireerden voor de **Euro-pese vlag**.

(zie verder pagina 3)

Colofon

ALGEMENE REDACTIE
Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen
03 210 08 40
redactie.kerkenleven@kerknet.be
secretariaat.kl@kerknet.be
www.kerkenleven.be

PUBLICITEIT
Trevi plus bvba
Meerlaan 9, 9620 Zottegem
09 360 48 54 • fax 09 367 49 88
katrien.lannoo@treviplus.be
www.trevipus.be

DIENST PAROCHIEBLADEN
Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen
03 210 08 30
dienst.parochiebladen@kerknet.be

ABONNEMENTEN
Abonnementen en adreswijzigingen
uitsluitend via de parochie.

Copyright
Alle teksten, foto's en beeldmateriaal uit **KERK & leven** zijn auteursrechtelijk beschermd. Zonder toestemming van de uitgever mogen ze op geen enkele wijze worden verspreid. De uitgever is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de advertenties. Lezersbrieven moeten naam en adres vermelden. De redactie behoudt zich het recht teksten in te korten of te weigeren. **KERK & leven** is een uitgave van Studiecencentrum Kerk en Media vzw

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Herman Cosijns

Diocesane redactie Brugge
Liselotte Anckaert, 050 44 49 50,
liselotte.ancaert@kerknet.be
Bertrand Goethals, 09 225 16 26,
bertrand.goethals@kerknet.be
Potterierei 72, 8000 Brugge

Plaatselijke redactie en abonnementen
Rekeningnummer:
BE22 4752 0671 0147
Pastorieweg 15

Foto's Kerk en Leven
Alle foto's zijn genomen door eigen medewerkers

Hugo Pieters, pastoor-moderator
Federatie Sint-Kruis
Brieviersweg 332
tel./fax: 050 35 55 78
federatiesintkruis@gmail.com

Wilfried Desrumaux, diaken
Kastanjelaan 4
tel. 050 35 83 54
wilfried.desrumaux@telenet.be

Bart Verhelle, diaken decanaat
Moerkerkse Steenweg 391
tel. 0492 316 993
bart.verhelle@live.be

Lien Lecompte
Parochieassistente federatie Sint-Kruis
0477 09 13 49
kerkenlien@gmail.com

Federaal rekeningnummer:
BE77 7510 0283 2642

Secretariaat
Sint-Thomas van Kamtelberg
Brieviersweg 332
Dinsdag van 9.00 tot 11.00 uur
Vrijdag van 9.00 tot 12.00 uur
tel./fax 050 35 55 78
federatiesintkruis@gmail.com

Secretariaat H. Kruisverheffing
Pastorieweg 15
Maandag van 9.30 tot 11.30 uur
tel. 050 35 45 84
hkruisverheffing@gmail.com

Als pelgrim naar Maria

Kerk van Onze-Lieve-Vrouw-Onbevleekt-Ontvangen.

In het kader van de reeks 'Het ABC van de PE' die in de editie Sint-Trudo Assebroek werd gestart, koos coördinator Rob bij de tweede letter van het alfabet voor 'bedevaart'. "Met de Onze-Lieve-Vrouwewerk Ver-Assebroek en het voorbije jubeljaar 'Maria 2020' is dit een bijna logische keuze", vindt hij. Minder logisch is de vraag hoe we op vandaag het onderwerp 'bedevaart' bekijken en beleven.

Op bedevaart naar Maria: nog iets voor deze tijd?

Op bedevaart gaan naar Onze-Lieve-Vrouw van Ver-Assebroek behoort voor een groot aantal mensen tot het verleden. Voor anderen is dit heel interessant en een te bewaren erfgoed. Voor nog anderen kunnen we spreken over volksdevotie of een plaats waar mensen naartoe trekken om hun geloof op een heel eigen wijze te beleven. Hoe dan ook behoort deze vorm van geloven ook nog tot het kerk-zijn van vandaag.

Het leven zoals het is

Als je dan stilstaat bij het waarom mensen naar Onze-Lieve-Vrouw

van Ver-Assebroek gaan, er een kaarsje aansteken en een poos verwijlen in de kerk bij het miraculeuze beeld, dan kom je spontaan bij het leven zoals het is. Een mensenleven bestaat uit mooie en gelukkigmakende dingen maar is evengoed doorspekt van zorgen, twijfel en tegenslag. Voor heel wat mensen komt het bedevaartsoord hier in beeld als een plaats waar men komt bidden om troost en raad. Troost om het uit te houden en de veerkracht aan te scherpen. Raad om de juiste beslissing te nemen.

Bedevaart én bidden!

En hiermee kom ik spontaan bij 'bidden'. Merk op, bidden begint ook met dezelfde 'b' als het woord 'bedevaart'. Bidden en bedevaart horen samen. Stil worden rond wat je bezig houdt, zoeken hoe je iets moeilijks het best aanpakt. Overwegen welk antwoord het beste is, gezien vanuit het standpunt dat je 'Liefde' laat meespelen in je zoeken naar wat je overkomt. Eindeeloos bidden om geduld omdat je weet dat een reactie soms beter komt na een nachtje 'erover slapen' of 'er voor te bidden'. Maar ook bid-

Noveenkaarsen.

Het miraculeus beeldje.

dend danken voor die kleine deeltjes geluk die je zomaar in je handen krijgt.

Bemoedigen!

Misschien ligt de essentie van bedevaart ook wel in een derde woord dat met 'b' begint, namelijk 'bemoedigen'. Hoe bemoedigend kan het zijn wanneer je mag zijn wie je bent, soms eenzaam en alleen, twijfelend, verdrietig of blij, maar aanvaard tot in je diepste zijn. Het is als beschutting vinden bij de moederfiguur die je omarmt en de kracht geeft om te doen wat moet gedaan worden. Binnen de christelijke traditie is Maria dé figuur die op deze bemoedigende manier dicht bij ons staat. En misschien is dit wel de kracht van een bedevaartsplek waar Maria, verwijzend naar haar zoon Jezus, het mooie en het goede in een mens naar boven haalt. Als wij ons laten bemoedigen door de "goede Geest" kan een bedevaartsplaats wonderen doen!

Mijn vlam, jouw gebed!

Oei ja, en... wat dan met dat kaarsje of met die noveenkaars die aangestoken wordt en verder alleen blijft branden in de kerk? Het is de kracht van vuur! Vuur geeft warmte, geeft licht maar kan ook verwoestend dodelijk zijn. Een kaars kan de goede wensen en intenties dragen

en verder dragen dan wij dit kunnen. Waar onze draagkracht vaak beperkt is zal een aangestoken kaars verder branden en ons herinneren aan datgene wat wij hopen, geloven en beloven bij het aansteken. En zoals Maria Gods droom gedragen heeft in deze wereld zo draagt een vlam ons gebed verder. Zo worden wij uitgenodigd om wat meer licht te brengen in ons samenleven. Als we op deze manier op bedevaart gaan naar Onze-Lieve-Vrouw van Ver-Assebroek dan kan dit bedevaartsoord nog vele stormen doorstaan en blijft dit een plek om elkaar biddend te steunen en te bemoedigen om in dat levengevende spoor van Jezus verder te gaan.

Rob De Waepenaere

Praktisch:
de kerk van Ver-Assebroek ligt vlak bij de eindhalte van buslijn 1 (verbinding om de 20 minuten) en bij het mooie wandelgebied 'De Assebroekse Meersen' en de kerk is elke dag open.

De vrome kudde

Alleen vallen Ingezonden door Anselm Van De Velde

– Maar vent toch, gij zult een grote sukkelaar zijn als ge ooit alleen valt!

– Misschien wel schatje, maar zondagvoormiddag, tijdens onze wekelijkse fietstocht met de wielclub, ben ik uitgegleden en gevallen. De rest van de groep had niets gezien en fietste gewoon door. Daar lag ik dan, alleen. Toen ik met vertraging in het clublokaal aankwam, werd het al vlug verteld dat ik alleen was gevallen. Daarop werd ik door de waardin, voor mijn moed om de rit uit te rijden, getrakteerd op drie zwoele kussen, een stevige knuffel en een smakvolle Tripel Karmeliet. Alleen vallen is vaak minder sukkelachtig dan met twee vallen...

KUNST IN DE KERK 18

Eiken Mariabeeld (1871)

Het Mariabeeld verkeerde, vóór de restauratie, in een lamentele toestand. (c) René Duyck

Het Mariabeeld met baldakijn en kruis staf die in de draak steekt.

René Duyck en pastoor Calmeyn bij het te restaureren beeld in het atelier van kunstschilder d'Havé in Eeklo, circa 1988. Het was duidelijk nodig. (c) René Duyck

Een koninklijke baby

Op Maria's rechterarm zit **de kleine Jezus**. Haar arm is Zijn troon. De volgens *Apokalyps 'pasgeborene'* ziet er in zijn geel kleedje met rood klaverbladmotief ouder uit. Het lichaam van de dreumes is een beetje naar ons gericht, maar het kind kijkt Zijn moeder aan. Het houdt een **kruis staf** vast die normaal eindigt in de kop van de draak: Jezus overwon het kwaad en werd onze Verlosser. Jezus is volgens Johannes ook *'de alfa en de omega'*, begin en einde van het Griekse alfabet

(Op. 1,8; 21,6 en 22,13). Die twee letters hadden eigenlijk, zoals gebruikelijk, op Zijn aureooltje mogen staan.

Maria kijkt ons minzaam aan als **middelares**. In haar ziet de kerkelijke leer de tegenpool van Eva: Maria is onbevlekt door de zonde die ze vertrappt met haar voeten. We begroeten haar daarom met het omgekeerde van Eva: Ave.

Eric Colenbier (Werkgroep Heemkunde Sint-Kruis)

Bronnen: <https://erfgoedbrugge.be/sint-kruisheiligekruisverheffingkerk>; Claes Jo en Vincke Kathy (2019), *Kunst & christendom. 300 taferelen*. Davidsfonds, p. 165 en 351; Dendooven, Karel (2003), *De kerk van de H. Kruisverheffing in Sint-Kruis. Een vroeg voorbeeld van rijpe neogotiek*. p. 52; foto's archief familie Duyck.

Uit de liturgische kalender**Zondag 16 mei:****Zevende paaszondag:**

Dat zij één mogen zijn zoals wij (Joh. 17, 11-19).

Dinsdag 18 mei:**H. Johannes I, paus en martelaar:**

Paus Johannes I (523-526) is het slachtoffer van de vervolging, ondernomen tegen de Katholieke kerk door de Ariaanse koning Theodorik, die vanuit Ravenna over Italië regeert. Johannes wordt door de koning gevangengenomen en sterft de hongerdood te Ravenna.

Donderdag 20 mei:**H. Bernardinus van Siena, priester:**

De Franciscaan Bernardinus (1380-

1444) zet het werk verder van de Dominicaan Vincentius Ferrer als volksprediker en nodigt van Milaan tot Rome de christenen uit boven een verscheurde wereld uit te zien. Hij predikt de oneindige liefde van God en stelt de naam van Jezus voor als toevlucht tegen alle kwalen.

Vrijdag 21 mei:**H. Constantijn:**

Constantijn is de zoon van keizerin-moeder Helena (18 augustus) en keizer Chlorus. Alvorens de troon te bestijgen moet Constantijn twee grote veldslagen leveren. De eerste tegen Maxentius een Romeins tiran, de tweede tegen Li-

cinus in de buurt van Byzantium. De slag tegen Maxentius is de beroemdste. Aan de vooravond van deze veldslag verschijnt hem een kruisteken aan de hemel met het bijschrift: 'In hoc signo vinces, in dit teken zul je overwinnen'. Constantijn belooft op dat moment plechtig dat hij zijn verdere leven de christelijke godsdienst zal aannemen als hij de slag tegen Maxentius wint. Hij wint de slag.

Constantijn vaardigt onmiddellijk het beroemde edict van Milaan uit (313). Daarin staat niet alleen dat het christendom voortaan in het Romeinse Rijk de officiële status van erkende godsdienst mag voeren maar ook dat het van nu af aan in het

gehele Rijk een voorkeursbehandeling zal genieten. Naar hem is de stad Constantinopel genoemd. Hij sterft in 337.

Zaterdag 22 mei:**H. Rita van Cassia, kloosterling:**

Rita wordt geboren in het plaatsje Roccaporena nabij Cassia in Umbrië, (Italië). Tegen haar wil wordt zij door haar ouders uitgehuwelijkt. Haar man wordt na 19 jaar huwelijk vermoord en ook haar beide zonen sterven. Na al deze tegenslagen vraagt Rita om te mogen intreden in het Magdalena klooster van de slotzusters Augustinessen in Cassia. Pas na haar derde verzoek wordt ze uiteindelijk opgeno-

men in de kloostergemeenschap. Tijdens de veertig jaar van haar kloosterleven leeft ze uiterst sober en toont zij een innige liefde tot de gekruisigde Jezus. In het jaar 1443 ontvangt zij tijdens een visioen de wonden van Christus ook die van de doornenkroon (stigmata). Zij sterft in 1447 in het klooster met een bloeiende roos in haar handen, geplukt in de kloostertuin. Haar lichaam is zichtbaar opgebaard in een glazen sarcofaag in de kerk van Cassia.

Leven op en rond de parochies**LITURGISCHE VIERINGEN**

Er zijn geen weekdag- en weekendvieringen in onze kerken tot eind mei 2021
Bij begrafenissen zijn 50 personen toegestaan.

We volgen de raadgevingen van de Nationale Veiligheidsraad op.

SECRETARIATEN

De secretariaten blijven dicht tot 29 augustus 2021.

De secretariaten zijn te bereiken via

050 35 55 78 (alleen 's avonds na 19.00 uur) of

federatiesintkruis@gmail.com
hkruisverheffing@gmail.com

U kunt ook veel informatie vinden op onze website
www.parochiessintkruis.be

OPEN KERKEN

De kerkgebouwen blijven open voor persoonlijk gebed en bezinning.

Heilige Kruisverheffing:

dagelijks van 09.30 uur tot 17.00 uur.

Sint-Thomas van Kantelberg:

elke woensdag van 14.00 tot 15.00 uur.

WE VERWELKOMEN IN ONZE GEMEENSCHAP

Victor Van Tieghem, gedoopt op 20 februari in Sint-Thomas van Kantelberg.

Sam Rondelé, gedoopt op 17 april in Sint-Thomas van Kantelberg.

Mona en Lio De Jonghe, gedoopt op 2 mei in Sint-Thomas van Kantelberg.

WE VERTROUWEN TOE AAN DE VERREZEN HEER

Cecile Stael, 86 jaar, uitvaart in beperkte kring op 4 mei in de Heilige Kruisverheffing.

FACEBOOK

Neem een kijkje op de facebookpagina van onze federatie - je hoeft daarvoor geen profiel te hebben of aan te maken - op de pagina <https://www.facebook.com/Federatie-Sint-Kruis-110030777310715>

Nog leuker zou zijn als je aanklikt dat je de pagina leuk vindt.

Om deze pagina "op te leuken" zijn alle tips of weetjes van Sint-Kruis welkom. Indien zinvol voor onze gemeenschap, plaatst parochieassistent Lina ze dan op facebook. Ook foto's van activiteiten van de verschillende werkgroepen zijn leuk. Stuur alles maar door naar kerkenlien@gmail.com.

Wel opletten als u foto's doorstuurt. In verband met de wet op de privacy is het belangrijk dat al wie op de foto staat akkoord is om die op facebook te zetten. Dus wil dit er zeker bij vermelden dat Lina dit duidelijk weet.

Even bezinnen

Broederlijk Delen 2021

Federatie Sint-Kruis Broederlijk Delen 2021

Beste lezers,

Graag dank ik voor jullie steun aan Broederlijk Delen.

Wij konden op 27 april 2021 ... 1917,46 euro overschrijven voor de projecten van Broederlijk Delen. Dank voor jullie steun.

Hoe komen we aan dit bedrag met ons allen samen?

1
692,00 euro van de kipmaaltijden take away in Usilia.
50,00 euro steun van de zaakvoerders van Usilia.

2
664,00 euro van de afhaal ontbijten in het Gildenhuis.

3
486,60 euro van de spaaractie voor Broederlijk Delen in de kleuterschool Kantelberg.

4
24,86 euro giften van verschillende mensen.

Ik wil in het bijzonder de werkgroepen Broederlijk Delen danken voor hun inzet.

Dankbare groeten,
Hugo Pieters, pastoor

Bij de 7de paaszondag

Opgestane Heer, in de tuin zijt Gij aan Maria Magdalena in heerlijkheid verschenen. Laat ook ons ervaren dat Gij leeft.

Bij het lege graf hebben uw engelen aan de vrouwen laten weten dat Gij de dood hebt overwonnen. Maak allen vrij van angst die het evangelie verkondigen.

Op de weg naar Emmaüs hebt Gij aan Kleopas en zijn gezelschap de Wet en Profeten ontsloten. Verlicht ons verstand om uw Woord in de Schriften te begrijpen.

In de bovenzaal hebt Gij aan uw vrienden de vrede toegezegd. Maak ons mild voor elkaar en liefdevol voor onze vijanden.

Aan de oever van het meer hebt Gij Petrus aangesteld tot herder van uw schapen. Beziel met uw Geest allen die ons leiden en voorgaan.

In Jeruzalem bracht Gij uw verspreide leerlingen weer samen op het pinksterfeest. Breng allen tot eenheid die uw Naam dragen, Christus Jezus, onze Heer. Amen.

Mgr. Lode Aerts, bisschop van Brugge

Vieringen op radio, tv en internet

Vieringen op radio en televisie
Elke zondag kan je om 10.00 uur de viering beluisteren op Radio 1.

Afstemmen op een zondagse tv-mis kan je om de twee weken op Eén, telkens om 10.00 uur, of op de Nederlandse publieke omroep NPO2, eveneens om 10.00 uur.

Vieringen via internet

Op de zondagen waarop er geen televisiemis is, kun je via de website kerknet.be een eucharistieviering volgen die gestreamd wordt. De vieringen worden beurtelings vanuit de verschillende bisdommen uitgezonden, zie hier het overzicht:

Op kerknet.be vind je een veel vollediger overzicht van eucharistieën en andere vieringen die je kan volgen. Scroll daarvoor op de startpagina van de website naar 'Ik wil...' en klik daar 'Vieringen op radio, tv en internet' aan.

OPKIKKERTJES

Op maat gesneden

Hedwig Van Peteghem

Natuurlijk is het niet plezierig als een broek te groot is of een hemd te klein, als we met onze voeten niet aan de pedalen raken of we ergens niet bij kunnen omdat het ons petje te boven gaat.

Comfortabel wil toch zeggen dat we er ons goed bij voelen en niet krampachtig of onwennig. En alsof het een noodzakelijke natuur-wet zou zijn, drijven we die levensstijl door naar alles en iedereen rondom ons.

Vanzelfsprekend is dat. Het is makkelijk als iemand in ons kraam past en op onze golfengte zit. Anders passen we er wel een mouw aan. Tenzij...

Tenzij het gaat om mensen die ons na aan het hart liggen, mensen die bijna onmisbaar zijn in ons leven, niet zozeer omdat we ze nodig hebben, maar omdat ze in ons genesteld zijn, intens met ons verbonden.

Familie hoort daar vaak bij, en vrienden, of mensen met wie we al lang en graag samenwerken. Wederhelften in de ruime zin van het woord. Zonder hen zou er een hap uit ons leven zijn.

Hier keren we de rollen om. Zij mogen de maat bepalen, zij mogen de maat slaan van ons leven. Tot op

zekere hoogte natuurlijk, want anders hebben we helemaal geen leven meer. We schikken ons wel en laten onze eigen verlangens en dromen opzij liggen. Dat gebeurt als we op bezoek gaan bij zieken, als we vertellen voor kinderen of als we hollend in de supermarkt toch even stil houden om iemand zijn of haar verhaal te laten doen.

De medemens is dan je maat, je beste maat. Als in een spiegel ontdek je de roep van de liefde. En zo komt het dat een man zijn vrouw graag blijft zien (en omgekeerd), dat kinderen voldoende begeleid worden en zieken tot het uiterste worden verzorgd. Zo komt het dat de minsten de meeste aandacht krijgen. En zo komt het ook dat dit niet gebeurt. Omdat we soms zeggen: de maat is vol.

Als een echo weerklinkt in ons leven de oneliner van Maria: „Doe maar wat Hij je zeggen zal, dan kun je gerust zijn.”

Bovenstaand cursiefje werd geplukt uit Opkikkertjes (Halewijn, Antwerpen, 2006). Het boek is inmiddels uitverkocht bij de uitgever.

BOEK GESCHIEDENIS

Priesterzoon en denker

Sandra Langereis

Alleen al in het Nederlands is *Lof der Zotheid* van Desiderius Erasmus (1466-1536) in de afgelopen vijftig jaar maar liefst vijfmaal vertaald. Geboren in Rotterdam en bijgevolg door Nederland 'geclaimd', bracht de geleerde Desiderius Erasmus echter het grootste deel van zijn leven door in het buitenland, onder meer in Mechelen en Leuven. Hij verbleef ook vijf maanden in Anderlecht, in 1521 niet meer dan een dorp met driehonderd zielen. Die vijf maanden maakten echter dat in Anderlecht niet enkel een museum aan hem is gewijd, maar ook een universitair ziekenhuis en een hogeschool. Sterven deed de man in het Zwitserse Bazel, waar hij in de woelige tijden van de godsdienstoorlogen onderdak had gevonden.

Historicus Sandra Langereis leidt de lezer in zeshonderd bladzijden binnen in het leven, de wereld, de werken en de vrienden (en vijanden) van de bekende Nederlander. Haar vorige biografie, *De woordenaar*, over drukker en uitgever Christoffel Plantijn, werd genomineerd voor de Libris Geschiedenis Prijs en door *de Volkskrant* en *Trouw* verkozen tot beste biografie en beste geschiedenisboek van 2014.

Erasmus zelf hielp de auteur, want hij schreef onwaarschijnlijk veel en liet ook een autobiografie na.

Historici slaagden er recentelijk in de door Erasmus aangereikte biografische gegevens aan te vullen. Zo was hij de zoon van een priester uit Gouda, Gerard, en een vrouw uit

Zevenbergen, nu Noord-Brabant, de doktersdochter Margareta. Erasmus verzweeg dus een en ander over zijn afkomst.

Buitenechtelijke kinderen werden sociaal aanvaard, maar kinderen van priesters waren niet te wettigen, ook al hadden de toenmalige pausen een nageslacht en was het priesterschap toen veeleer ambt dan roeping.

De kwestie speelde Erasmus, die dankzij zijn vader een voortreffelijke opleiding genoot en zelf kloosterling en priester werd, parten. Hij kon immers geen priesterwijding ontvangen, tenzij hij van de paus persoonlijk dispensatie kreeg. Die ontving hij in 1516 van paus Leo. Het was een sleutelmoment in zijn leven. De satiricus en criticus zou in een tijd van kerkscheuringen de deur naar Rome nimmer dichtslaan.

Sandra Langereis brengt op bijzondere wijze de persoonlijkheid, maar evenzeer de internationale context van de mens en de denker Erasmus tot leven. (eds)

Sandra Langereis, Erasmus. Dwarsdenker. Een biografie, De Bezige Bij, Amsterdam, 2021, 784 blz. 39,99 euro, ISBN 978 94 0312 031 7.